

MQposilovna

E-CVIČEBNICE

PRO POSILOVÁNÍ MEDIÁLNÍ GRAMOTNOSTI

KRUHOVÝ TRÉNINK PRO POKROČILÉ
4. LEKCE

JSNS.CZ
Jeden svět na školách

VÍTEJTE V MQposilovně!

V MQposilovně se posiluje mediální gramotnost.

K čemu je dobré mít mediální gramotnost v kondici?

Mediální gramotnost je souhrnem znalostí a dovedností, které využijeme, když:

- se pohybujeme v online prostoru
- zveřejňujeme na internetu informace o sobě nebo o svých blízkých
- chceme chránit své soukromí a minimalizovat digitální stopu, kterou zanecháváme
- chceme omezit zobrazenou online reklamu
- potřebujeme vyhledat spolehlivé informace
- se dozvídáme z webů nebo příspěvků na sociálních sítích o tom, co se děje v ČR a ve světě
- se mezi zobrazenými příspěvky objeví fake news, hoax nebo dezinformace
- nastavujeme u webových služeb hesla a další metody zabezpečení
- chceme mít pod kontrolou, kolik času trávíme na počítači a mobilu
- a v mnoha dalších situacích

MQposilovna je e-cvičebnice, kde najdete 5 tréninkových lekcí, které se těmito tématy zabývají.

Jak to v MQposilovně funguje?

- **Připravte si tréninkové náčiní** – stáhněte si tento pdf dokument do svého počítače a pamatujte si, kde ho máte uložený, abyste se k němu mohli kdykoliv vrátit.
Tip: Lekci (PDF) si nejdříve stáhněte a až poté vyplňujte, jinak vaše práce nemusí být uložena.
- **Začněte trénink rozcvičkou** – podívejte se na uvedené krátké video, na jeho zhlédnutí budete potřebovat připojení k internetu.
- **Pak se pusťte do samotného tréninku** – projděte všechny úkoly v této lekci. Úkoly můžete vyplňovat postupně a práci si průběžně ukládat. Pokud během vypracovávání úkolů narazíte na nějaký zádrhel, poradte se se svým vyučujícím, jak ho vyřešit.

Než začnete, vyplňte své jméno a příjmení:

Na konci každého tréninku si nezapomeňte svoji práci uložit.

KUPUJ TEĎ! KUPUJ TEĎ! KUPUJ TEĎ! KUPUJ TEĎ! KUPUJ TEĎ! KUPUJ TEĎ!

LEKCE 4: NAIVÁTOR

*Je Země placatá? Pocházíme z mimozemšťanů? Škodí sex zdraví?
Podle některých zpráv na internetu je toto všechno pravda...*

ROZCVIČKA

Podívejte se v rámci rozcvičky na [Naivátor](#).

Poznámka: Pokud vám odkaz na video nefunguje, zadejte do prohlížeče
jsns.cz/my/lekce/naivator.

ÚKOL 1

Nejprve napište, jak rozumíte pojmu „konspirační teorie“. Co podle vás označuje?

ÚKOL 2

Přečtěte si článek z webu iROZHLAS.cz níže a odpovězte poté vlastními slovy na zadané otázky.

Texas 11:06 19. února 2019

VĚDCI SE VYDALI NA KONFERENCI O PLACATÉ ZEMI. TÉMĚŘ VŠICHNI ÚČASTNÍCI ČERPALI INFORMACE Z YOUTUBE

Je Země kulatá, či placatá? Ačkoliv tuto otázku vyřešili už v antickém Řecku, stále více lidí tvrdí, že Země je plochý disk. Skupina vědců z amerického Texasu nyní zjistila, čím to je: lidé věří v placatou Zemi kvůli sledování videí na YouTube.

Vědci se vypravili na srazy zastánců ploché Země v Coloradu a Severní Karolíně a vyzpovídali její účastníky. Všichni až na jednoho vypověděli, že o placatosti Země je přesvědčilo sledování videí na internetu.

Jedním z nejvlivnějších je video s názvem 200 důkazů, že Země není rotující koule. Autor v něm jednotvárným hlasem dvě hodiny postupně uvádí 200 argumentů z knihy spisovatele Erica Duaye. Mezi ně patří třeba to, že horizont se nejeví zahnutý, respektive je zahnutý jen na fotkách Národního úřadu pro letectví a kosmonautiku (NASA) a dalších státních kosmických agentur.

Boj s dezinformačními videi

Že jsou sociální sítě a internet živnou půdou pro šíření různých pseudovědeckých či konspiračních teorií, není nic nového, nyní je to ale minimálně v otázce ploché Země v USA vědecky dokázáno. Jak proti takovým videím bojovat? YouTube, který patří společnosti Google, může například změnit algoritmy, podle kterých nabízí uživatelům další videa, jež by je mohla zajímat. Lidé ve skupině, kterou vědci zkoumali, totiž uvedli, že se na dezinformační videa dostali přes jiné klipy, kde se probírají jiné konspirační teorie.

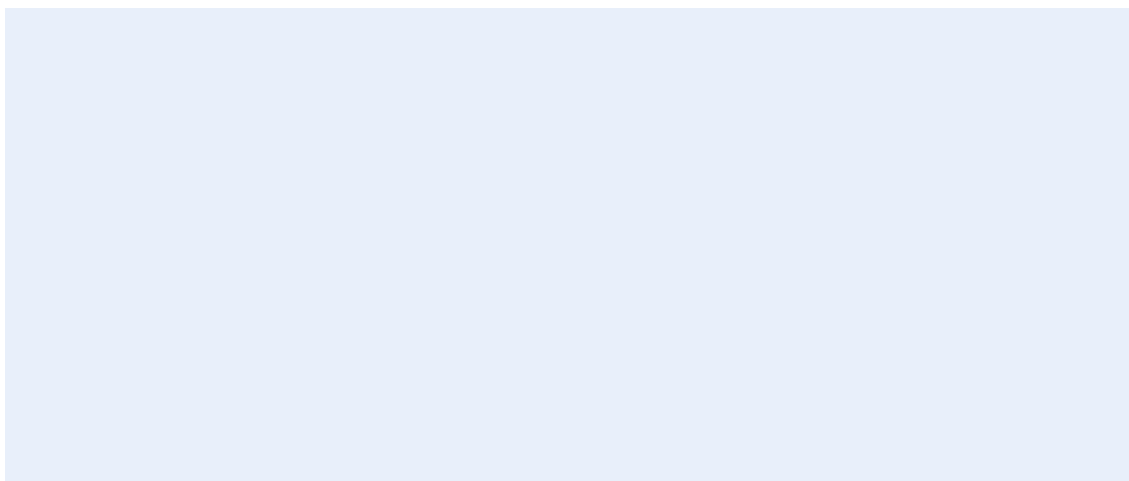
YouTube tak vlastně vytváří jakýsi koloběh, jenž jedince utvrzuje v jejich názorech, namísto toho, aby je poučoval a vystavoval protiarargumentům. Odborníci by rovněž podle vědců neměli nad těmito jevy mávnout rukou, ale spíš by měli na YouTube či jiných sociálních sítích mýty aktivně vyvracet.

Proč lidé věří dezinformacím?

Ve víře v placatou Zemi hraje roli i náboženství. V očích zastánců teorie to vypadá tak, že existuje spiknutí s cílem odvést lidi od víry. Kulatá Země je vnímána jako například snaha o prosazení evoluční teorie, což v jejich očích odporuje tomu, co podle nich říká Bible.

Lidé, kteří věří v placatou Zemi, ale nezformovali jedno hnutí a na řadě detailů se mezi sebou neshodnou. V psychologické rovině pak řada lidí popisuje přijetí myšlenky, že Země je placatá, jako moment osvobození – nazření nějaké pravdy, kterou má jen omezený okruh lidí a dává člověku pocit moci a nadřazenosti nad ostatními.

1. Jakou roli hraje YouTube a další sociální sítě v tom, že lidé věří, že Země není kulatá?

2. Znáte pojem „confirmation bias“ neboli konfirmační zkreslení? Je to tendence jedince...

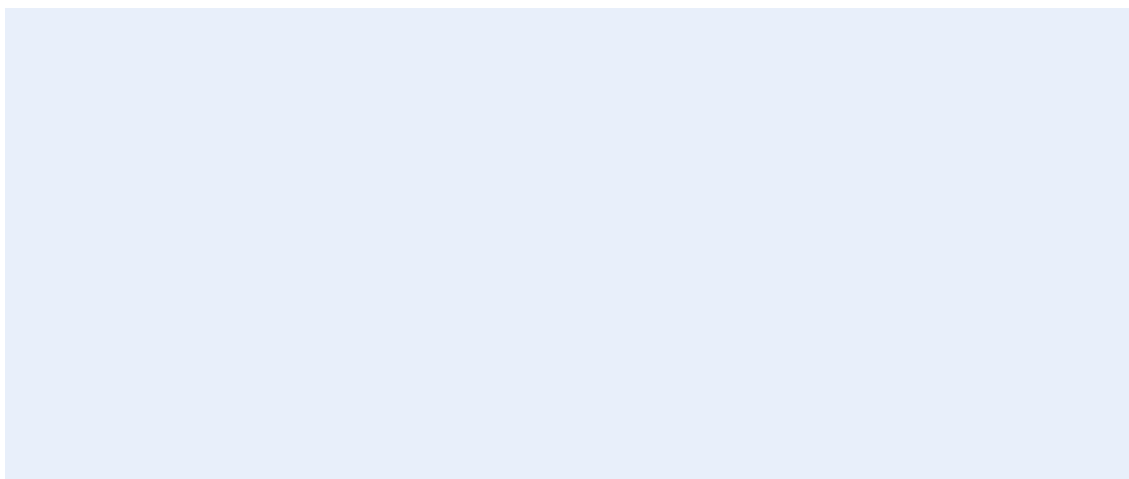
Vyberte 1 odpověď. V případě potřeby si vezměte na pomoc internet.

Upřednostňovat informace, které podporují jeho vlastní názor.

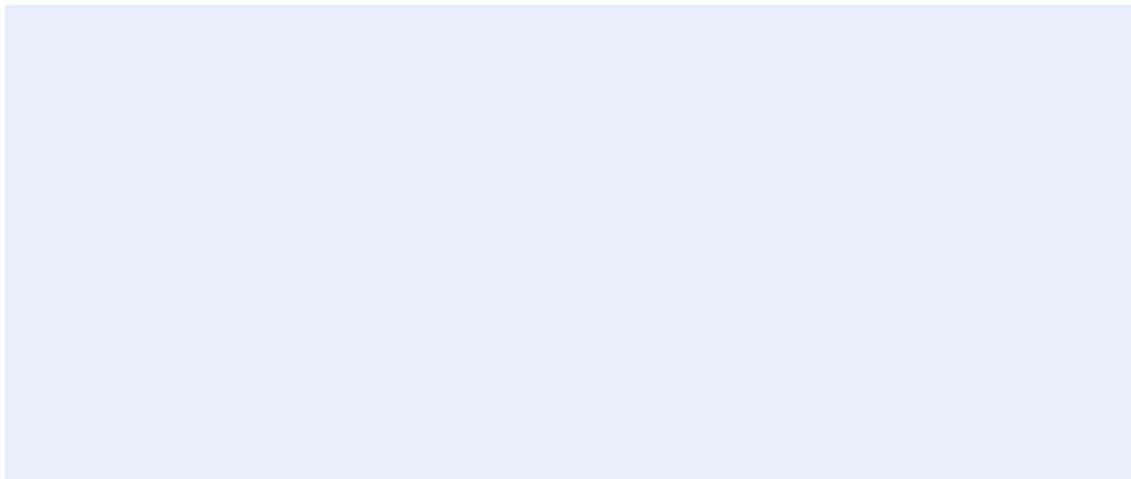
Měnit názory podle informace, kterou momentálně zachytil.

Vyhledávat a přesvědčovat jedince s opačnými názory.

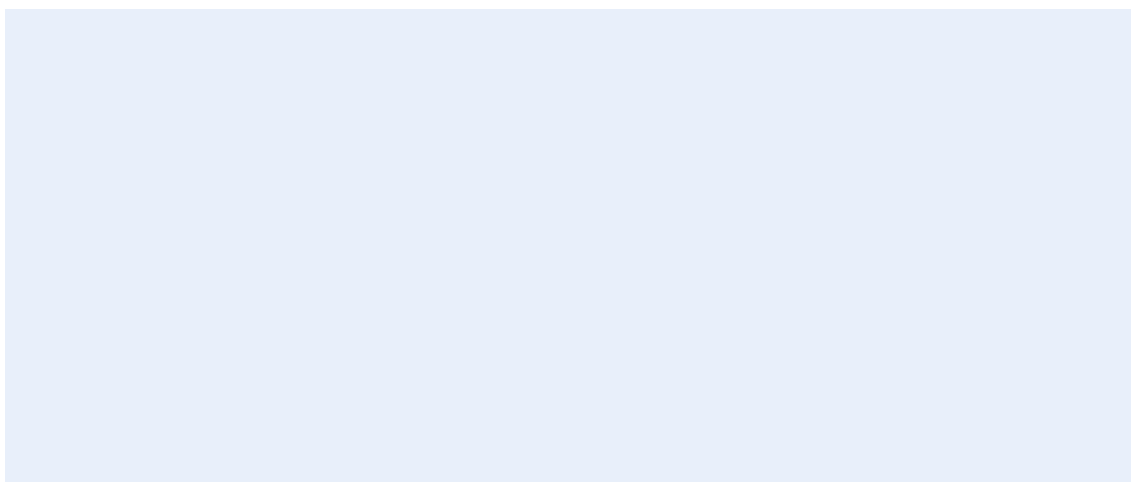
3. Proč může být pro naši mysl nebezpečné, když budeme spoléhat při výběru videí ke sledování jen na doporučení od YouTube?

4. Jakými dvěma způsoby lze podle článku s konspiračními videi bojovat? Zkuste vymyslet ještě alespoň jeden další.

5. Proč mají lidé sklon konspiračním videím věřit? Co jim to může přinášet?

 ÚKOL 3

Nakolik se vyznáte ve světě konspiračních teorií? Odpovězte na následující otázky.

1. Kdo nebo co jsou podle konspiračních teoretiků Ilumináti a chemtrails? Krátce popište (max. 300 znaků), v čem tyto konspirace spočívají.

Ilumináti jsou...

Chemtrails jsou...

2. V souvislosti s koronavirem COVID-19 se objevuje mnoho mýtů a konspirací. Označte všechna tvrzení, která **NEJSOU** pravdivá.

Před nákazou koronavirem ochrání alkohol a česnek.

Koronavirus byl vyvinut v USA jako biologická zbraň.

Koronavirus COVID-19 je podobný viru, který způsoboval nemoc SARS (syndrom náhlého selhání dýchání).

Koronavirus nenapadá děti.

Koronavirus lze léčit antibiotiky.

První nakažení koronavirem se objevili v Itálii.

3. Proč podle vás někdo konspirační teorie šíří? Vymyslete a napište 3 odlišné motivace (max. 300 znaků).

 ÚKOL 4

Znáte metodu „5 klíčových otázek“? Pro tento úkol bude potřeba.

Jedná se o nástroj, kterým lze posuzovat důvěryhodnost mediálních videí. Mluví o nich [v 5 krátkých videích youtuber Kovy](#).

Poznámka: Pokud vám odkaz na videa s Kovyem nefunguje, zadejte do prohlížeče jsns.cz/mv/kovy.

Pokud metodu 5 klíčových otázek ovládáte, tak hurá na trénink.

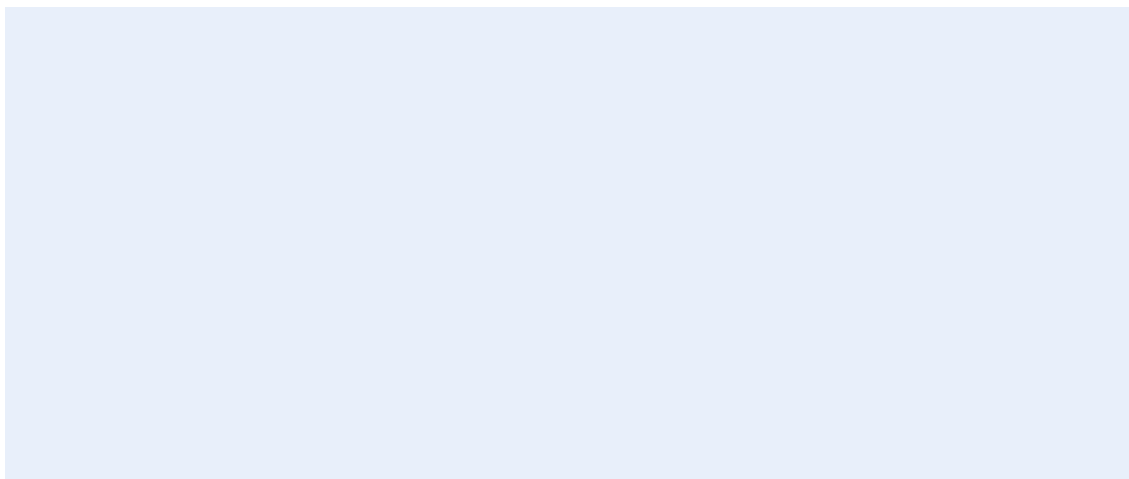
Otevřete si na mobilu nebo počítači webovou stránku www.placata-zeme.cz. Projděte si titulní stránku a prohlédněte si i další podstránky. Následně se pokuste odpovědět na 5 klíčových otázek a další podotázky, které vám pomohou udělat si závěr, zda je rozumné informacím uvedeným na webu plně důvěřovat.

1. Kdo je autorem webu? Jaké informace o něm lze dohledat?

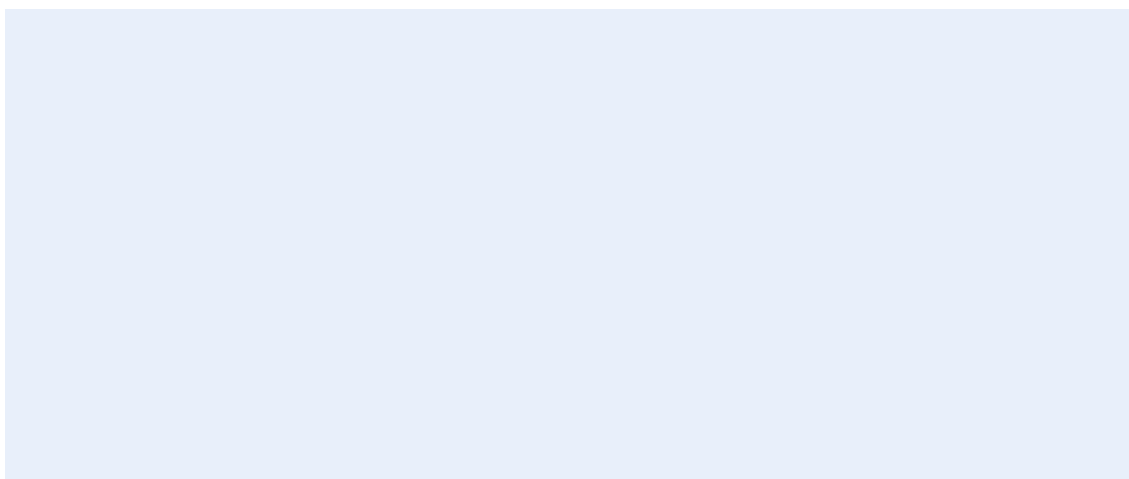
2. Co je obsahem webu? Lze uvedené informace ověřit?

3. Komu jsou informace na webu určeny? Jak mohou informace na webu ovlivnit názory a chování čtenářů?

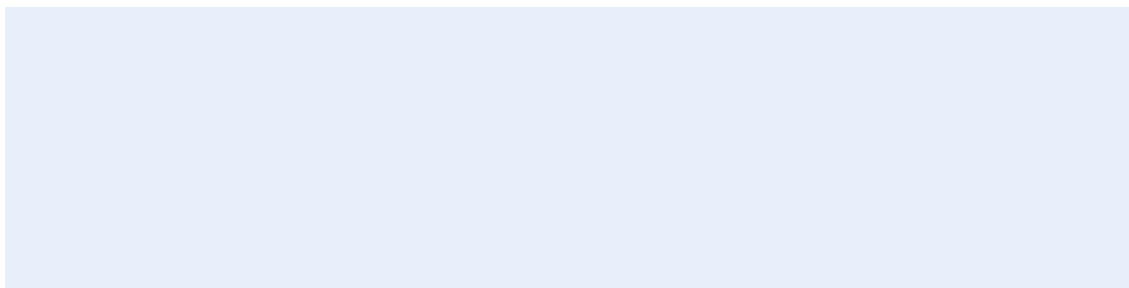
4. Jak se web snaží upoutat pozornost? Jaký je používán jazyk? Jak působí obrázky a videa na webu? Jaké pocity toto vše může ve čtenáři vyvolat?

5. Proč byl podle vás web vytvořen? Kdo myslíte, že z něj může mít prospěch?

6. Konečný verdikt: Působí na vás web jako důvěryhodný zdroj?

BONUSOVÝ ÚKOL

Vytvořte plakát (buď na papír, nebo v počítači) cílený na vaše vrstevníky s radami, jak postupovat, aby nenaletěli nepravdivým zprávám.

Hotový plakát (nebo jeho fotografii) zašlete pak svému vyučujícímu způsobem, na kterém jste domluvení (e-mailem, nahráním na domluvené místo apod.).

GRATULUJEME, PROŠLI JSTE ÚSPĚŠNĚ TRÉNINKEM. CO SI Z NĚJ ODNÁŠÍTE?

Zaškrtněte vše, co pro vás platí:

- uvědomuji si, že je na internetu velké množství nepravdivých informací
- zamýšlím se nad důvěryhodností nalezených informací
- znám metodu 5 klíčových otázek, kterou mohu použít při posuzování důvěryhodnosti mediálních sdělení
- dovedl/a bych vysvětlit mladším žákům z naší školy, co jsou konspirační teorie
- vnímám problematiku konspiračních teorií v širších souvislostech – tuším, že existují rozdílné motivace pro jejich vytváření i pro to, proč jim někteří lidé věří

Co dalšího jste se díky této lekci naučili nebo si uvědomili?

